

Perusopetuksen opetusryhmien muodostamisen periaatteiden tarkistaminen (ryhmäkoko)

Sivistyslautakunta 12.02.2026 § 21

33/12.00.00.00/2026

Liitteenä Kunnanhallituksen päätös 30.10.2023 § 261 /
Perusopetuksen ryhmäkoon muutos

Asia

Sivistyslautakunta käsittelee esitystä, jolla tarkistetaan perusopetuksen opetusryhmien muodostamisen periaatteita ja esitetään kunnanhallitukselle kunnanhallituksen 30.10.2023 § 261 tekemän ryhmäkokopäätöksen kumoamista.

Tausta

Kunnanhallitus on 30.10.2023 § 261 vahvistanut perusopetuksen ryhmäkoot lukuvuodesta 2024–2025 alkaen seuraavasti:

- 1.–2. luokilla enintään 21 oppilasta
- 3.–9. luokilla enintään 24 oppilasta.

Päätöksen valmistelussa on kuvattu ryhmien jakamiseen liittyviä käytännön reunaehdoja (mm. turvallisuus, erityiset tuen tilanteet sekä ainekohtaiset järjestelyt).

Oikeusperusta ja jatkuvasti huomioitavat reunaehdot

Opetusryhmien muodostamisessa noudatetaan aina voimassa olevaa lainsäädäntöä ja turvallisuusvaatimuksia. Valmistelun kannalta keskeisiä reunaehdoja ovat:

1. Opetusryhmät muodostetaan lähtökohtaisesti vuosiluokittain, ja yhdysluokkaopetus on mahdollista, kun opetuksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää.
(*Perusopetuslaki 20 g §, Perusopetusasetus 2 §*)
2. Oppimisen tuen kokonaisuus on uudistunut 1.8.2025 alkaen. Uudistus vaikuttaa ryhmämuodostuksen suunnitteluun lukuvuosittain. (Perusopetuslaki; oppimisen tukea koskevat säännökset)
3. Opetus järjestetään turvallisessa opiskeluympäristössä. Käytännön aineissa ja tiloissa (esim. käsityö, kotitalous, luonnontieteiden työskentelytilat) ryhmäkoko ja mahdolliset jaot ratkaistaan turvallisuusvaatimusten, riskinarvioinnin ja opetuksen tarkoituksenmukaisen järjestämisen perusteella.
(*Perusopetuslaki 29 §; Työturvallisuuslaki 738/2002*)

Miksi kunnanhallituksen 30.10.2023 § 261 ryhmäkokopäätös esitetään kumottavaksi

Nykyinen ryhmäkokopäätös asettaa kunnanlaajuiset, kiinteät enimmäisrajat, jotka:

- vaikeuttavat lukuvuosittaista ryhmämuodostusta tilanteissa, joissa oppilasmäärät ja tuen tarpeet vaihtelevat toimipisteittäin ja vuosiluokittain
- lisäävät kustannusriskiä, kun yksittäinen ylitys tai reunaehto voi johtaa ryhmän jakamiseen ja lisäresurssiin
- eivät aina kuvaa ryhmätilanteen kokonaisuutta, koska tuen järjestämisen ratkaisut (esim. pienryhmä- ja erityisluokkaratkaisut) vaikuttavat yleisopetuksen ryhmien muodostumiseen ja ryhmärakenteeseen käytännössä.

Oppimisen tuen uudistus 1.8.2025 alkaen on muuttanut toimintaympäristöä siten, että ryhmäkokojen hallinta ja tuen toteutus edellyttävät vuosittain tarkentuvaa, kokonaisuutena arvioitavaa suunnittelua.

Lukuvuoden 2026–2027 alustava opetusryhmärakenne (valmistelutilanne)

Lukuvuoden 2026–2027 opetusryhmärakenne on valmisteluvaiheessa ja perustuu tämänhetkisiin oppilasennusteisiin sekä oppimisen tuen järjestämisen ratkaisuihin. Kuvaus esitetään vaikutusten havainnollistamiseksi, ryhmämuodostuksen periaatteiden arvioimiseksi sekä kunnanhallituksen ryhmäkokopäätöksen kumoamisen esittämiseksi. Kuvauksessa ei oteta kantaa yksittäisten opetusryhmien lopulliseen kokoonpanoon.

Kunnanvaltuuston 10.12.2025 § 125 hyväksymä talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027–2028 määrittävät perusopetuksen käytettävissä olevan raamin. Ryhmämuodostus mitoitetaan näiden reunaehtojen puitteissa siten, että opetus voidaan järjestää kokonaistaloudellisesti kestävällä tavalla lainsäädännön ja turvallisuuden asettamissa rajoissa.

Tässä asiassa päätetään ryhmämuodostuksen periaatteista ja esitetään kunnanhallituksen 30.10.2023 § 261 ryhmäkokopäätöksen kumoamista. Yksittäisten opetusryhmien lopullinen muodostaminen tehdään lukuvuosittain viranhaltijavalmistelussa ja toimipistekohteisessa suunnittelussa oppilasennusteiden, tuen järjestämisen ratkaisujen sekä turvallisuus- ja lainsäädäntöreunaehtojen perusteella. Työssä noudatetaan yhtenäisiä periaatteita ja huomioidaan oppilaiden yhdenvertaisuus.

Siikalatvan kunnassa toimii neljä alakoulua. Alustava ryhmämuodostus lukuvuodelle 2026–2027:

- Kestilän alakoulu: esiopetus + 1–2 yhdysluokka; 3–4 yhdysluokka; 5–6 yhdysluokka
- Pentti Haanpään koulu: esiopetus varhaiskasvatuksessa; 1–3 yhdysluokka; 4–6 yhdysluokka

- Rantakankaan koulu: esiopetus varhaiskasvatuksessa; 1. ja 2. luokka erikseen pidennetyn oppivelvollisuuden reunaehdon vuoksi; 3., 4., 5. ja 6. luokat omiksi opetusryhmikseen
- Aleksanterin koulu: esiopetus varhaiskasvatuksessa; 1., 2., 3., 4., 5. ja 6. luokat erikseen

Oppimisen tuen järjestämisen ratkaisut (ml. erilliset pienryhmä- ja erityisluokkaratkaisut) vaikuttavat vuosittain yleisopetuksen ryhmien muodostumiseen ja ryhmärakenteeseen, minkä vuoksi ryhmämuodostus tarkentuu valmistelussa lukuvuosittain.

Ratkaisuvaihtoehdot ja vaikutukset

Valmistelussa on tarkasteltu seuraavia ratkaisuvaihtoehtoja:

A) Ei muutosta (kh päätös 30.10.2023 § 261 jää voimaan)

- Kiinteät enimmäisrajat ohjaavat ryhmäjakoa myös tilanteissa, joissa oppilasmäärät ja tuen tarpeet vaihtelevat toimipisteittäin ja vuosiluokittain
- Kustannusriski kasvaa tilanteissa, joissa yksittäinen rajan ylitys tai reunaehto johtaa ryhmän jakamiseen ja lisäresurssitarpeeseen talousarvioraamin sisällä
- Vuosittainen suunnittelu vaikeutuu, koska päätös sitoo ennakolta ratkaisua toimintaympäristön muuttuessa.

B) Muutokset esityksen perusteella (kumotaan § 261 ja linjataan vuosittainen ryhmämuodostus lainsäädännön ja reunaehtojen mukaan)

- Mahdollistaa joustavan lukuvuosittaisen ryhmämuodostuksen oppilasennusteiden, tuen ratkaisujen sekä turvallisuus- ja lainsäädäntöreunaehtojen perusteella yhtenäisiä periaatteita noudattaen.
- Parantaa mahdollisuutta mitoittaa ryhmärakenne talousarvion 2026 sekä taloussuunnitelman 2027-2028 henkilöstö- ja talousraamin puitteissa.
- Yhdenvertaisuus turvataan periaatteilla ja reunaehdoilla. Ratkaisut tehdään vuosittain kokonaisarvioon perustuen.

C) Uudet kiinteät rajat (uudet enimmäisrajat kunnanhallituksen päätöksellä)

- Kiinteät rajat sitovat ryhmäjakoa tilanteissa, joissa tarvitaan joustoa oppilasennusteiden, tuen ratkaisujen ja turvallisuusreunaehtojen vuoksi.
- Rajan ylitys ryhmien jakamiseen voi lisääntyä, mikä voi kasvattaa kustannuksia sekä heikentää mahdollisuutta pysyä talousarvioraamissa.
- Vaihtoehto vähentää mahdollisuutta vuosittain tarkentuvaan suunnitteluun.

Valmistelun kokonaisarvion perusteella esitetään vaihtoehtoa B, jolloin ryhmäkokoja ei sidota erillisellä kunnanhallituksen päätöksellä kiinteisiin kunnanlaajuisiin enimmäismääriin, vaan opetusryhmät tarkastellaan ja muodostetaan lukuvuosittain pedagogisesti tarkoituksenmukaisella tavalla huomioiden turvallisuus- ja lakisäteiset reunaehdot. Opetusryhmät muodostetaan kokonaistaloudellisesti kestäväällä tavalla siten, että turvataan oppilaiden yhdenvertaisuus ja perusopetuksen palvelutaso.

Toimivalta

Sivistyslautakunnan toimivalta perustuu Siikalatvan kunnan hallintosääntöön 25 § (lautakunnan yleiset tehtävät ja toimivalta): lautakunta päättää alaisensa toiminnan järjestämisestä ja vastaa palvelualueensa toiminnan ohjauksesta ja kehittämisestä. Hallintosäännön 26 §:n mukaan sivistyslautakunnan tehtävänä on perusopetuslain ja -asetuksen mukaisten asioiden ratkaiseminen sekä opetuspalvelujen järjestäminen, talouden ohjaus ja riskienhallinta.

Vaikutusten arviointi

Esitetty muutos:

- vahvistaa mahdollisuuksia muodostaa opetusryhmät lukuvuosittain oppilasmäärien, tuen tarpeiden ja kokonaistilanteen perusteella
- vähentää riskiä tilanteisiin, joissa yksittäinen reunaehto johtaa rakenteellisesti raskaaseen ja kustannuksia kasvattavaan ratkaisuun
- selkeyttää ryhmämuodostuksen perusteita oppimisen tuen uudistuksen jälkeen
- säilyttää turvallisuuden ja lain asettamat reunaehdot muuttumattomina.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Susanne Nyman

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää:

1. esittää kunnanhallitukselle, että kunnanhallitus kumoaa päätöksensä 30.10.2023 § 261 (ryhmäkoot 1.–2. enintään 21 oppilasta ja 3.–9. enintään 24 oppilasta) Perusopetuksen ryhmäkoon muutos
2. todeta linjauksena, että opetusryhmät muodostetaan lukuvuosittain ryhmämuodostuksen periaatteiden mukaisesti perusopetuslain ja -asetuksen sekä oppimisen tuen uudistuksen edellyttämällä tavalla, turvallisuus- ja lainmukaiset enimmäisraajat huomioiden sekä hyvän hallinnon periaatteiden ja yhdenvertaisuuden vaatimusten mukaisesti (Hallintolaki 6 §; Perustuslaki 6 §).

Päätös

Päätösehdotuksen mukaisesti.

Evästetään viranhaltijoita niin, että 1-2 luokat pysyisivät suunnittelussa erillään 3. luokasta.